

LICEUL TEHNOLOGIC VERNEȘTI
COM. VERNEȘTI, JUD. BUZĂU
TEL./FAX: 0238 700 370
Web: www.liceutehlogicvernesti.ro
e-mail: liceutehlogicvernesti1@gmail.com

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Nr. înreg.:

Program de prevenire a abandonului școlar

Expunerea imaginii de ansamblu:

Absenteismul școlar reflectă atitudinea dezinteresată a elevului față de educația școlară. Absenteismul este o formă de agresiune pasivă împotriva școlii, indicând faptul că elevii fug de la școală chiar și cu riscul de a fi pedepsiți (de către părinți, profesori sau de către ceilalți colegi prin stigmatizarea “chiulangiului”).

Reacțiile negative ale autorităților școlare/părinților întrețin mecanismul de apărare al elevilor, chiar le amplifică.

Absenteismul prezintă numeroase forme, asupra fiecăreia dintre acestea, prevenția și intervenția făcându-se diferit. De asemenea, fără a cunoaște cauzele acestei atitudini a elevului în ceea ce privește interesul, motivația, încrederea în educația școlară este greu să se intervină asupra conduitei elevului.

Mai există o situație, a elevilor din învățământul seral. Aceștia pot fi considerați o categorie aparte de elevi supuși riscului de abandon școlar, deoarece ei se înscriu la această formă de învățământ din dorința de a-și continua studiile. Însă, pe parcursul evoluției lor școlare, intervin cauze care îi conduc la absenteism sau chiar abandon școlar. Printre acestea, ies în evidență: plecarea în străinătate pentru a câștiga mai mult și a-și întreține familia, căsătoria, apariția unui copil, angajarea și inflexibilitatea angajatorului în a-i acorda timp liber pentru a veni la școală.

Pe parcursul anului școlar 2022-2023 a fost implementat la nivelul școlii proiectul nr. 2022-1-RO01-KA121-VET-000055395 în cadrul Acreditării Erasmus+. În urma participării cadrelor didactice la cursuri de formare pe tema abandonului școlar, a fost realizat un Proiect educațional

intitulat „Școala părinților”, în cadrul cărora au fost realizate chestionare pentru elevi, parinti si cadre didactice cu scopul de a identifica elevii aflatii in situatia aboandonului scolar.

Prin prezentul Plan de intervenție, ne dorim să depistăm și să prevenim cauzele care conduc la absenteeism, eliminând astfel toate formele acestui fenomen, al elevii mici și mari.

Drepturile referitoare la viața de zi cu zi a adolescenților trebuie înțelese în termeni practici, dacă se dorește ilustrarea unui nivel de promovare a tinerilor atât ca individualități, cât și ca resurse umane. Pornind de aici, a fost acordată importanță în construirea unui instrument care să descrie concis drepturile pe care le au tinerii la diferite vârste, mai degrabă decât să se ofere o definiție abstractă a muncii și programelor școlare și de formare din fiecare țară. Mai general, instrumentul a avut scopul de a ilustra oportunitățile și lucrurile reale care pot fi realizate, respectându-se legislația în vigoare.

O broșură cu informații a „Serviciului pentru Tineri și Familie”⁴ al Consiliului Local din Viena identifică următoarele forme de absenteeism școlar:

- Absenteism școlar tipic, în majoritatea cazurilor fără consimțământul sau informarea părinților;
- În unele cazuri, absența de la școală este tolerată de către părinți, deoarece elevul trebuie să îi ajute în gospodărie, mai ales în îngrijirea fraților mai mici;
- părinții sunt uneori implicați în așa numita „strategie pentru absență școlară”: elevului îi este permis să absenteze din cauza unui test școlar care trebuie susținut sau pentru a se putea pregăti mai bine pentru o altă examinare, cea de la care se absentează fiind considerată de importanță minoră (de ex.: cursuri de după-amiaza etc.);
- o altă formă de refuz a școlii o constituie fobia de școală, adesea însoțită de reacții fizice (vomă, greață, paloare, astm, tulburări de somn, agitație, anxietate). În contrast cu absenteeismul „normal”, acei copii care au fobie de școală nu acționează în grup, ci pur și simplu refuză să plece de acasă; în general, absenteeismul școlar debutează numai după ce părinții își obligă copiii să meargă la școală. Elevii doresc să evite situații neplăcute și adesea formează grupuri care hoinăresc prin magazine, cofetării etc. Similar studiilor asupra satisfacției la locul de muncă, acest comportament este

un bun indicator asupra atractivității scăzute a sistemului de educație, a modului de predare-învățare, a atmosferei școlare etc.¹

În școlile profesionale, un posibil motiv al absenteismului este legat de faptul că tânărul nu și-a ales singur traseul educațional și de formare. El a optat pentru o altă specializare la care nu a fost admis. Mai mult decât atât, uneori el urmează specializarea dorită, dar are o reprezentare greșită asupra meseriei sau cursurilor, se simte dezamăgit și ca atare drumul pe care a pornit nu mai are sens.

Adesea însă cei care absentează în școlile profesionale au absentat deja și mai înainte.

Ceea ce se întâmplă în școlile profesionale este foarte important: relațiile dintre elevi, cu profesorii, cu instituția. Elevii sunt foarte receptivi la atmosfera școlară și la modalitatea în care profesorii se raportează la ei. La liceu, mulți profesori întăresc elevilor slabi ideea că n-au nici o șansă, că nu vor reuși în nimic și ca atare trebuie să urmeze studiile profesionale (în Franța, notarea elevilor și valorizarea activităților școlare este o problemă).

Ca urmare, când acești elevi încep formarea profesională, trebuie întâi motivați pentru a ameliorarea încrederii în sine și a imaginii despre școlile profesionale. Ei sunt foarte sensibili în relația cu profesorii și la atmosfera din clasă. Unii dintre ei se revoltă împotriva profesorilor care fac remarci neplăcute la adresa lor și care îi pot da afară din clasă. Elevii ajung foarte ușor să creadă că profesorii nu îi respectă. Alții încearcă să își șantajeze colegii și nu îi lasă să lucreze. Acestor elevi le displac însă profund profesorii care se lasă manevrați de elevi ...

Acești elevi întâmpină multe dificultăți și se simt în urmă în multe privințe. Ei nu încearcă nici măcar să înțeleagă, pentru că se simt pierduți și incapabili să facă eforturi pentru depășirea acestor dificultăți. Prin urmare, ei nu muncesc, uită să își aducă documentele școlare, au probleme cu profesorii. Unele tulburări comportamentale pot ascunde dificultăți de învățare.

Multe studii arată că dificultățile de învățare sunt un factor important care influențează absenteismul școlar; când problemele de învățare debutează în învățământul primar, la liceu elevilor le va fi și mai greu din cauza neconcordanței dintre cerințele școlare și modalitățile de învățare, cadrul spațial și temporal de învățare.

¹Program Young –acțiuni integrate pentru combaterea absenteismului școlar și muncii copiilor, (2005), București, P. 56

Ei nu pot face față constrângerilor legate de cerințele școlare și profesionale. Spre exemplu, zgomotele și activitățile manuale, inabilitatea de a înțelege noțiunile abstracte, implicarea în activități noi...

În școlile profesionale, elevii se simt maturi și nu acceptă să fie tratați altfel.

Corelații recunoscute – din literatura națională de specialitate – între absenteismul școlar și munca copiilor

În principal, datorită învățământului obligatoriu și sarcinilor școlare, în Franța munca copiilor se situează sub limite. Riscul este influențat de factori precum vârsta, perioada și populația specifică. Situația tinde însă să se deterioreze și tot mai mulți copii obțin bani prin muncă. Totodată, acest aspect trebuie analizat cu atenție sporită deoarece în Franța multe activități devin nesigure pentru că presupun munca la domiciliu.

Inactivitățile tolerate se includ serviciile de baby-sitting, livrări la domiciliu, grădinarit (de cele mai multe ori pentru familie, prieteni, vecini...). Există, de asemenea, locuri de muncă cu jumătate de normă (lucrător în vânzări, casier, lucrător în restaurante). Unele cercetări arată că 10% până la 15% dintre elevii cu vârste între 15 și 18 ani au un astfel de loc de muncă.

Există, de asemenea, munca în gospodărie. Copiii care își ajută părinții într-o afacere de familie sau în munci desfășurate acasă sunt mai greu de depistat din cauza intimității pe care o presupune un cămin. Pentru fetele care trebuie să îndeplinească toate treburile casnice, să îngrijească frații mai mici în timp ce părinții muncesc sau sunt bolnavi, pentru tinerii care trebuie să-și însoțească părinții și să-i ajute în chestiuni administrative, să traducă și să explice, prezența la școală este dificilă, iar performanța școlară poate fi afectată.

Alți copii își ajută părinții în afacerile de familie sau în activități subcontractate pentru acasă – și acest lucru nu este ușor de pus în evidență. Nu există legi în această privință. Nu sunt date nici cu privire la copiii care își ajută părinții în agricultură.

Conform Codului Muncii modificat prin ordinul nr. 2001-174 (22 februarie 2001):

- vârsta minimă pentru muncă: 16 ani (15 pentru ucenicie)
- timpul maxim de lucru: 7 ore pe zi, 35 de ore pe săptămână
- munca de noapte: interzisă între 8 seara și 6 dimineața (există câteva excepții controlate)
- odihna: 24 de ore pe săptămână, 14 ore pe zi
- pauza: 30 de minute la fiecare 4 ½ ore de lucru

Ucenicia și formarea la locul de muncă sunt uneori cele mai bune modalități de a obține o calificare, dar pot conduce la abuzuri: muncă peste program, pe timp de noapte, în vacanțe, iar legislația este, astfel, adesea ocolită. Accidentele industriale sunt mai frecvente printre ucenici decât printre alți angajați. Alte breșe în legislație se referă la industria divertismentului și reclamei.

În zona de alertă întâlnim munca ilegală, unde nu termenul muncă este cel potrivit, ci acela de exploatare. Includem aici copiii care muncesc în afacerii legale, cerșetori sau copii care muncesc pe străzi, vânzători de droguri și prostituate.

Putem vorbi apoi și de sclavie domestică, foarte dificil de măsurat. După CCEM, mii de oameni sunt în această situație, majoritatea încă din copilărie. Unele fete între 7 și 15 ani au fost plasate de părinți sau tutori la reședința angajatorului, în mod ilegal, necunoscând limba și fără nici o informație despre Franța. Ele trebuie să muncească 13-18 ore pe zi, în toate zilele săptămânii, să aibă grijă de copii, să gătească, să spele, să calce. Adesea ele suportă și un tratament inadecvat. Și, desigur, nu beneficiază de nicio formă de educație sau instruire.

Modalități de intervenție la nivel național

Guvernul francez a adoptat o serie de hotărâri privind combaterea eșecului și excluderii școlare, acordând atenție deosebită cazurilor de potențial abandon. Pe de o parte, inspectoratele școlare au fost solicitate să măsoare cu mai mare acuratețe rata absenteismului, pe de altă parte au fost căutate soluții de prevenire a fenomenului.

În 1996 au fost luate măsuri speciale pentru prevenirea violenței în școli: experimental, s-au oferite burse adolescenților care întâmpinau prea multe dificultăți sau celor care au fost deja excluși din școli și care, abandonând educația formală, se includeau în categoria marginalizaților sociali. Apoi, în 1998, au fost introduse în câteva licee așa numitele “clase de legătură”(classes-relais), pentru elevii sub 16 ani și cele de tipul ”a doua șansă”

Studiu realizat de Céline Manceau, coordonatoare juridică a Comitetului împotriva sclaviei moderne, Paris, noiembrie 1999(dispositif nouvelles chances) pentru elevii de peste 16 ani din învățământul secundar.

Scopul “claselor de legătură” este de a promova, într-un interval de timp determinat, reintegrarea elevilor în clase obișnuite sau în școli profesionale prin acțiuni precum: resocializare, centrare pe învățare, construirea unei imagini de sine pozitive, dezvoltarea unui plan realist de învățare și reintegrare.

Elevii incluși în aceste clase se confruntau cu probleme judiciare, absentau, respingeau instituțiile școlare și adesea nu mai respectau regulile sociale elementare. Pentru dezvoltarea abilităților acestor elevi de a se reintegra școlar și a beneficia de formare profesională este necesar un demers specific.

“Clasele de legătură” sunt instituite în licee sau școli secundare și includ, pentru o scurtă perioadă, de la câteva săptămâni până la un an, elevi care provin din diferite școli. După finalizarea acestei perioade de timp, elevii trebuie să se reîntoarcă la școlile lor.

O echipă formată din cel puțin două persoane - profesori și educatori din cadrul serviciilor sociale și de sănătate din școală - supervizează elevii.

Echipa elaborează contractele cu elevii și cu familiile acestora, precizează conținutul, programul și orarul clasei, contactează diferiți parteneri și asociații comunitare pentru a lărgi oferta cursurilor. Deoarece tinerii incluși în aceste clase nu se confruntau numai cu eșecul școlar, ci și cu alte dificultăți, se impuneau și alte tipuri și evidențiază un cadru educațional și pedagogic care combină abilitățile profesorilor și educatorilor cu serviciile sociale și de sănătate.

Materiile specifice sunt: franceză, matematică, istorie, informatică, geografie, educație civică, educație socială și profesională, engleză și ateliere practice.

Activitățile multiculturale și atelierele permit tinerilor să-și înțeleagă stereotipurile, dezvolte creativitatea, exprime emoțiile, să se organizeze și să controleze modalitatea de exprimare. Această abordare schimbă perspectiva asupra educației tradiționale și modifică relația elevului cu școala.

Sentimentul că poți crea conduce la sentimentul că ești capabil să înveți ...În anul școlar 2000-2001, în Franța existau 250 de “clase de legătură” cu 5.500 elevi.

În Seine-Saint-Denis, în 2003-2004, funcționau 6 clase pentru elevii sub 16 ani și 2 clase pentru elevii peste 16 ani. Comisia pentru integrarea postșcolară, care a fost înființată în cadrul Inspectoratului școlar, s-a întrunit de 10 ori în intervalul noiembrie 2002 - mai 2003 și a examinat 81 de dosare (70 băieți și 11 fete).

Au fost acceptați 136 elevi, (106 băieți și 30 fete). Numărul mare al băieților poate fi explicat prin reacțiile diferite la eșecul școlar ale celor dintâi: băieții adoptă un comportament mai agresiv decât fetele, care sunt mai pasive. Metoda “claselor de legătură” pare să se potrivească mai bine absenteismului „activ” decât celui „pasiv”, acesta din urmă putând fi observat și tolerat mai ușor de către școli.

În chestionarele corespunzătoare Franței din acest proiect pot fi găsite diferite experiențe cu privire la “clasele de legătură” în Seine-Saint-Denis.

Există și alte forme educaționale experimentale în Franța care se remarcă prin programe și organizare inovativă, prin care se încearcă readucerea elevilor la școală. Dar ... acestea se află încă în faza de experimentare.²

Pornind de la aceste studii și cercetări, am realizat următorul Program de prevenire și combatere a absenteismului școlar.

Scop:

Consilierea elevilor, părinților cu risc crescut de absenteism/abandon școlar.

Obiective:

O1. Creșterea motivației școlare prin clarificarea scopurilor de lungă durată (scopurile eficiente în învățare);

O2. Identificarea unor idei, atitudini negative față de școală și corectarea lor;

O3. Dezvoltarea capacității de autoanaliză a rezultatelor școlare;

O4. Dezvoltarea capacității de apreciere și utilizare a potențialului propriu;

O5. Dezvoltarea comunicării pozitive a reacțiilor defensive în comunicare, învățarea unor strategii de a rezista presiunii grupului;

O6. Însușirea modalităților de prevenire a reacțiilor defensive în comunicare; învățarea unor strategii de a rezista presiunii grupului;

O7. Marcarea propriei personalități, expunerea deschisă, fermă, a propriului punct de vedere, fără a se teme de consecințe (de judecată a grupului);

O8. Implicarea părinților în activitățile cotidiene ale elevilor, în vederea consolidării relației școală-familie.

Strategii de intervenție:

-depistarea, ameliorarea și înlăturarea cauzelor privind cauzele absenteismului școlar;

-monitorizarea lunară a absențelor elevilor de către diriginte;

-intensificarea legăturii cu familia;

² Program Young –acțiuni integrate pentru combaterea absenteismului școlar și muncii copiilor, (2005), București, p. 70-71

-punerea la dispoziție a materialelor necesare pentru desfășurarea oportună a orelor de consiliere și orientare;

-consilierea individuală a elevilor;

-evitarea etichetării, a marginalizării;

-informarea cadrelor didactice cu privire la problemele cu care se confruntă elevii în cauză;

-sistem echitabil de recompensă/sanționare – sancțiuni care să mențină motivația școlară a elevilor; nota să fie doar o măsură obiectivă a performanței și nu o modalitate de sancționare a elevilor;

-profesorii să comunice eficient, să evite etichetarea elevilor, să critice constructiv, să se focalizeze pe recompensarea elevilor și nu pe sancționarea lor;

-diversificarea și creșterea activităților extracurriculare;

-discuții cu angajatorii.

Nr. crt.	Obiective	Activități	Mijloace/ metode	Repere temporale	Responsabil
1	Identificarea cazuisticii	-Consultarea raportului din anul școlar 2023-2024 al Comisiei pentru ritmicitatea notării și combaterea absenteismului școlar; -Colectarea de date.	-chestionare -interviu -joc de rol -ascultarea activă	Septembrie – octombrie 2023	-Responsabil Comisia pentru ritmicitatea notării și combaterea absenteismului școlar -Diriginți
2	Prevenirea comportamentului indezirabil	-Realizarea unei baze de date; -Întocmirea unui plan de măsuri individualizat; -Realizarea fișelor de consiliere a elevilor și a fișelor de monitorizare a absențelor.	-conversația dirijată -fișe de lucru -fișe de consiliere/ monitorizare	Permanent	-Consilier educativ -Diriginți -consilier psiho-pedagog
3	Consilierea individuală și de grup a elevilor cu număr crescut de absențe	-Aplicarea unei baterii de teste proiective pentru a analiza eventualele tulburări ale personalității, pentru surprinderea relațiilor afective intrafamiliale; pentru surprinderea nivelului intelectual; pentru autocunoaștere; pentru profilul personalității; -Activități în cadrul orelor de consiliere și orientare școlare.	-dialogul dirijat; -ascultarea activă -problematizarea -brainstorming -joc de rol -imaginarea unei situații problematice -completarea unor fișe de lucru	Februarie-martie 2024	Consilier psiho-pedagog Diriginți
4	Consilierea individuală și de grup a părinților/ susținătorilor legali ai elevilor	-Aplicarea de chestionare pentru adulții/tutorii cu responsabilități din familia elevului în vederea evaluării climatului afectiv, material, siguranța și securitate; -Activități de consiliere în cadrul ședințelor organizate de dirigintele clasei; -Lecturate cu părinții.	-dialogul dirijat -ascultarea activă -problematizarea -joc de rol -imaginarea unei situații problematice -vizionarea de filme și discutarea lor	Noiembrie 2023 Lunar Semestrial	-Consilier psiho-pedagog -Consilier educativ

					-Director adjunct
5	Prevenirea unor comportamente indezirabile	-Respectarea obligațiilor și îndatoririlor școlare.	-dezbatere în grupuri și perechi -filme -texte	Permanent	Profesori Diriginți
6	Dezvoltarea abilităților elevilor	-activități de socializare și activități extrașcolare; -Activități de timp liber; -Activități de competiție școlară.	-elaborarea de proiecte -proiecte extracurriculare -realizarea de colaje, postere, afișe, desene	Permanent Scoala altfel!	Profesori Diriginți
7	Diseminarea bunelor practici	-Anunțarea pe platforma online și recompensarea elevilor care au înregistrat un progres în ceea ce privește prevenirea și combaterea absenteismului;	-diplome -expoziții -cursuri de formare	Aprilie – iulie 2024	Echipe de proiect Erasmus+ Director adjunct Diriginți

Director,
Prof. Croitoru Lucica

Director adjunct,
prof. Ion Veronica